C/2026/3914

1.9.2026 г.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 10 юли 2026 година

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Белгия

(C/2026/3914)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета ([1]), и по-специално член 3, параграф 3 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси ([2]), и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

(1) Регламент (ЕС) 2024/1263 определя целите на рамката за икономическо управление, която е насочена към насърчаване на стабилни и устойчиви публични финанси, устойчив и приобщаващ растеж и устойчивост чрез реформи и инвестиции, както и предотвратяване на прекомерен бюджетен дефицит. В регламента се предвижда, че Съветът и Комисията осъществяват многостранно наблюдение в рамките на европейския семестър в съответствие с целите и изискванията, определени в Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Европейският семестър включва по-специално формулирането и наблюдението на изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки.

(2) На 25 ноември 2025 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 Комисията прие доклада за механизма за предупреждение за 2026 г., в който Белгия не бе посочена като една от държавите членки, за които ще е необходимо да се извърши задълбочен преглед. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната ([3]), препоръка за препоръка на Съвета относно човешкия капитал в Европейския съюз, както и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2026 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие препоръката относно икономическата политика на еврозоната ([4]) на 21 април 2026 г., а съвместния доклад за заетостта и препоръката относно човешкия капитал – на 9 март 2026 г.

([1]) Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета (ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([3]) ОВ C, C/2026/2434, 28.4.2026 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

([4]) ОВ C, C/2026/2434, 28.4.2026 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) На 29 януари 2025 г. Комисията публикува компас за конкурентоспособността – стратегическа рамка, която има за цел да повиши глобалната конкурентоспособност на Съюза през следващите пет години. В него трите преобразяващи императива – иновации, декарбонизация и конкурентоспособност, и сигурност – се определят като стълбове от критично значение за устойчив икономически растеж. След публикуването на компаса за конкурентоспособността той служи като основа за работата на европейския семестър, като гарантира, че икономическите политики на държавите членки на ЕС са съобразени със стратегическите цели на ЕС, и създава единен подход към икономическото управление, насърчаващ устойчивия растеж, иновациите и устойчивостта в целия Съюз.

(4) През 2026 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива успоредно с последния етап от прилагането на Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ) ([5]). Плановете за възстановяване и устойчивост (ПВУ), заедно с финансирането по линия на политиката на сближаване, бяха от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като в плановете трябваше да бъдат включени мерки за ефективно справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните цикли, а в програмите, финансирани по линия на европейската политика на сближаване, трябваше да бъдат отчетени специфичните за всяка държава препоръки. Тъй като наближава краят на срока на прилагане на МВУ, продължава да бъде изключително важно да се поддържат и надграждат реформите и инвестициите, подкрепяни и изпълнявани по линия на МВУ, по-специално тези, които допринасят за справяне с предизвикателствата, посочени в специфичните за всяка държава препоръки.

(5) На 3 юни 2026 г. Комисията публикува доклада за Белгия за 2026 г. В него беше оценен напредъкът на Белгия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки и беше направен преглед на изпълнението от страна на Белгия на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени най-неотложните предизвикателства, пред които е изправена Белгия. В него бяха оценени също напредъкът на Белгия при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността и социалното изключване, както и напредъкът в постигането на целите на Обединените нации за устойчиво развитие.

(6) На 20 юни 2025 г., въз основа на оценката и препоръката на Комисията, Съветът прие препоръка за одобряване на националния средносрочен фискално-структурен план на Белгия ([6]). Планът обхваща периода от 2025 г. до 2029 г. и представя фискална корекция, разпределена за седем години. Съветът препоръча следните максимални темпове на растеж на нетните разходи: 3,6 % през 2025 г., 2,5 % през 2026 г., 2,5 % през 2027, 2,1 % през 2028 г. и 2,1 % през 2029 г., което съответства на максималните кумулативни темпове на растеж, изчислени спрямо 2024 г., от 3,6 % през 2025 г., 6,1 % през 2026 г., 8,8 % през 2027 г., 11,1 % през 2028 г. и 13,4 % през 2029 г. За годините 2025 – 2029 тези максимални темпове на растеж на нетните разходи съвпадат с корективния план, както беше препоръчано от Съвета на 20 юни 2025 г. съгласно член 126, параграф 7 от ДФЕС с оглед преодоляване на съществуващия прекомерен дефицит ([7]). Въз основа на оценката на Комисията на ефективните действия от 3 юни 2026 г. ([8]), процедурата при прекомерен дефицит за Белгия временно се спира.

([5]) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([6]) Препоръка на Съвета от 20 юни 2025 г. за одобряване на националния средносрочен фискално-структурен план на Белгия (ОВ C, C/2025/3698, 20.8.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3698/oj).

([7]) Препоръка на Съвета с оглед на прекратяването на съществуващия прекомерен бюджетен дефицит Белгия, приета на 20 юни 2025 г. Всички документи, свързани с процедурата при прекомерен дефицит за Белгия, са публикувани на следния уебсайт:https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/Belgium_en.

([8]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейската централна банка, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите и Европейската инвестиционна банка: Европейски семестър за 2026 г. — пролетен пакет, COM (2026) 200 final.

(7) Агресивната война на Русия срещу Украйна и последиците от нея представляват екзистенциално предизвикателство за Европейския съюз. Комисията прикани държавите членки да поискат задействането по координиран начин на националната клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за да се подкрепят усилията на ЕС за постигане на бързо и значително увеличение на разходите за отбрана ([9]), като това предложение беше приветствано от Европейския съвет на 6 март 2025 г. След като получи искането на Белгия, на 8 юли 2025 г. Съветът, по препоръка на Комисията, прие препоръка, която позволява на Белгия да се отклони от препоръчаните максимални темпове на растеж на нетните разходи ([10]). Периодът, през който се задейства националната клауза за дерогация (2025 – 2028 г.), дава възможност на Белгия да преразгледа приоритетите си по отношение на държавните разходи или да увеличи държавните приходи, така че трайно по-високите разходи за отбрана да не застрашат фискалната устойчивост в средносрочен план.

(8) На 30 април 2026 г. Белгия представи своя годишен доклад за напредъка за 2026 г. ([11]) по отношение на спазването на препоръчаните максимални темпове на растеж на нетните разходи, изпълнението на набора от реформи и инвестиции, които са в основата на удължаването на периода на корекция, и изпълнението на реформите и инвестициите в отговор на основните предизвикателства, посочени в специфичните за държавата препоръки в рамките на европейския семестър. Годишният доклад за напредъка отразява също шестмесечното докладване на Белгия относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241. Докладът за действията, предприети в рамките на процедурата при прекомерен дефицит, е включен в годишния доклад за напредъка.

(9) Растежът на реалния БВП през 2025 г. беше 1,0 %, а инфлацията по ХИПЦ беше 3,0 %. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. се предвижда реалният БВП да нарасне с 0,7 % през 2026 г. и с 0,9 % през 2027 г., а инфлацията по ХИПЦ да бъде 3,4 % през 2026 г. и 2,6 % през 2027 г.

(10) Въз основа на данни, предоставени от Евростат ([12]), дефицитът на сектор „Държавно управление“ на Белгия се е увеличил от 4,4 % от БВП през 2024 г. до 5,2 % през 2025 г. Увеличението на дефицита през 2025 г. отразява главно по-ниските приходи от преки данъци, особено от предприятия, и по-високите разходи за отбрана. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. се предвижда дефицит, възлизащ на 5,2 % от БВП през 2026 г. и на 5,4 % от БВП през 2027 г. Въпреки мерките за консолидация за ограничаване на текущите разходи и кумулативния ръст на нетните разходи под препоръчания максимум, дефицитът през 2026 г. се очаква да се стабилизира само поради слабия икономически растеж и нарастващите лихвени плащания. Увеличението на дефицита през 2027 г. отразява главно по-високите разходи, свързани с отбраната и лихвените плащания.

(11) Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция ([13]), която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, е била рестриктивна – с 0,3 % от БВП през 2025 г. Очаква се тя да бъде рестриктивна както през 2026 г., така и през 2027 г., съответно в размер на 0,8 % и 0,6 % от БВП.

([9]) Съобщение на Комисията „Създаване на възможност за увеличаване на разходите за отбрана в рамките на Пакта за стабилност и растеж“, Брюксел, 19.3.2025 г., C(2025) 2000 final.

([10]) Препоръка на Съвета от 8 юли 2025 г., с която се допуска Белгия да се отклони от максималните темпове на растеж на нетните разходи, заложени от Съвета, съгласно Регламент (ЕС) 2024/1263 (Задействане на националната клауза за дерогация) (ОВ C, C/2025/3960, 20.8.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3960/oj).

([11]) Годишните доклади за напредъка за 2026 г. са на разположение на адрес: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([12]) Евростат, Европейски показатели, 22 април 2026 г.

([13]) Фискалната позиция се определя като мярка за годишната промяна в основната бюджетна позиция на сектор „Държавно управление“. Нейната цел е да бъде оценен икономическият импулс, даден от фискалните политики – както тези, които са финансирани на национално равнище, така и тези, които се финансират от бюджета на ЕС. Фискалната позиция се измерва като разликата между: i) средносрочния потенциален растеж и ii) промяната в първичните разходи без дискреционните мерки по отношение на приходите, включително разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза.

(12) Въз основа на данни, предоставени от Евростат ([14]), консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ на Белгия се е увеличил от 103,9 % от БВП в края на 2024 г. до 107,9 % от БВП в края на 2025 г. Увеличението на съотношението на дълга към БВП през 2025 г. отразява главно високия първичен дефицит (+ 2,9 процентни пункта), благоприятния лавинообразен ефект (- 1,3 процентни пункта) и увеличаващата дълга корекция наличности-потоци (+ 2,3 процентни пункта). Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата за изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. се предвижда съотношението на дълга към БВП да се увеличи до 110,5 % до края на 2026 г. и допълнително да нарасне до 112,8 % до края на 2027 г. Увеличението на съотношението на дълга към БВП през 2026 г. и 2027 г. отразява главно високите първични дефицити, а благоприятният лавинообразен ефект и увеличаващите дълга корекции наличности-потоци взаимно се компенсират.

(13) Въз основа на данни на Евростат ([15]) общите разходи за отбрана на сектор „Държавно управление“ в Белгия възлизат на 1,4 % от БВП през 2025 г., което съответства на увеличение от 0,5 процентен пункт от БВП в сравнение с референтната 2021 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. се очаква те да бъдат 1,6 % от БВП през 2026 г., което съответства на увеличение от 0,7 процентни пункта от БВП в сравнение с 2021 г. ([16])

(14) Съюзът продължава да е изправен пред рискове от прекъсване на енергийните доставки и повишена нестабилност на цените, изострени от геополитическото напрежение, което засяга световните пазари на нефт и газ. Опитът от енергийната криза от 2022 – 2023 г. показа, че широкообхватните и нецеленасочени мерки водят до големи фискални разходи и са социално и икономически неефективни. След избухването на войната в Близкия изток през февруари 2026 г. Белгия прие мерки на фискалната политика за смекчаване на въздействието на високите цени на енергията върху домакинствата ([17]). Те включват нецеленасочена мярка за компенсиране на по-високите разходи за гориво чрез данъчен кредит за предприятията, които увеличават надбавката си за изминато разстояние за служителите, и целева мярка за компенсиране на по-високите разходи за отопление на уязвимите домакинства. Очаква се тези мерки да приключат на 1 юли 2026 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. фискалните разходи за тези мерки се очаква да възлязат на по-малко от 0,1 % от БВП през 2026 г., също и ако срокът на действие на тези мерки бъде удължен до края на годината.

(15) Въз основа на изчисленията на Комисията нетните разходи в Белгия са нараснали с 3,7 % през 2025 г. Растежът на нетните разходи през 2025 г. надхвърля препоръчания максимален темп на растеж, което съответства на отклонение от 0,1 % от БВП на годишна база. Въпреки това отклонението е в рамките на гъвкавостта на националната клауза за дерогация, като се вземе предвид увеличението на разходите за отбрана.

(16) Въз основа на изчисленията на Комисията се очаква нетните разходи в Белгия да нараснат с 2,0 % през 2026 г. и с 5,8 % кумулативно през 2025 г. и 2026 г. Прогнозираният ръст на нетните разходи през 2026 г. е под препоръчания максимален темп на растеж. Когато 2025 г. и 2026 г. се разглеждат заедно, прогнозираният кумулативен темп на растеж на нетните разходи е също под препоръчителния максимален темп на растеж.

(17) В препоръката за одобряване на средносрочния план на Белгия се определя наборът от реформи и инвестиции, които са в основата на удължаването на периода на корекция, заедно с график за тяхното изпълнение. Като взема предвид информацията, предоставена от Белгия в нейния годишен доклад за напредъка, Комисията констатира, че изпълнението на ключовите стъпки от реформите и инвестициите, които трябваше да бъдат изпълнени до 30 април 2026 г., изглежда като цяло върви по план. Изпълнението на някои реформи обаче се забави. По-конкретно, пенсионната реформа беше приета от Парламента на 28 май 2026 г. Данъчните реформи, които трябваше да бъдат извършени през първото тримесечие на 2026 г., бяха частично изпълнени, а останалите части се очаква да бъдат финализирани до юли 2026 г. Двете реформи за подобряване на бюджетната координация между различните равнища на управление, които трябваше да бъдат осъществени през четвъртото тримесечие на 2025 г., бяха до голяма степен договорени на правителствено равнище и сега трябва да бъдат приети законодателни актове, които се очаква да бъдат приключени до края на 2026 г. Комисията счита, че като цяло Белгия е изпълнила ангажиментите си по задоволителен начин ([18]).

([14]) Евростат, Европейски показатели, 22 април 2026 г.
([15]) Евростат, държавни разходи по класификация на функциите на държавното управление (КОФОГ).
([16]) Определението на НАТО за разходите за отбрана се различава от определението за разходите за отбрана по КОФОГ. Освен това може да са налице различия, дължащи се на момента на вписване на разходите, по-специално за военно оборудване, тъй като докладването в рамките на НАТО не следва националните счетоводни правила по отношение на момента на вписването.
([17]) Това отразява положението към крайната дата на изготвяне на прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. (4 май 2026 г.).
([18]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейската централна банка, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите и Европейската инвестиционна банка: Европейски семестър за 2026 г. — пролетен пакет, COM (2026) 200 final.

(18) Белгия е изправена пред високи рискове за фискалната устойчивост в средносрочен и дългосрочен план. Необходима е всеобхватна фискална стратегия за намаляване на публичния дълг, като същевременно се провеждат реформи за укрепване на потенциалния растеж. Публичните разходи в Белгия възлизаха на 54,2 % от БВП през 2025 г., което е сред най-високите равнища в ЕС. Трайно високите публични разходи в Белгия, които изискват висока обща данъчна тежест, оказват отрицателно въздействие върху икономическата ефективност. Действията на политиката в Белгия са разпокъсани на няколко равнища на управление (общини, провинции, региони и общности, федерално равнище). Съвместното им съществуване включва сложно разпределение на правомощията и риск от дублиране, което води до излишни административни разходи, без непременно да се подобрява качеството на предоставяните обществени услуги. Липсата на ефективна междуфедерална координация усложнява изпълнението на определени политики и реформи и води до неефективност в управлението на публичните инвестиции. В резултат на това устойчивите публични финанси в Белгия изискват решителни действия по отношение на публичните разходи от гледна точка на тяхното равнище, съдържание и ефективност. Въвеждането на прегледи на разходите на равнището на федералното правителство и федералните субекти (региони и общности) е първа стъпка за повишаване на качеството на публичните разходи, но са необходими допълнителни действия за насочване на публичните ресурси към политики, които благоприятстват в по-голяма степен растежа. Рационализирането на правителствените структури, изясняването на правомощията и засилването на междуфедералната координация биха могли да допринесат за по-голяма икономическа ефективност, като същевременно предоставят фискално пространство.

(19) Според доклада на Комисията от 2024 г. относно застаряването на населението ([19]) разходите за пенсии и дългосрочни грижи са основните фактори за прогнозираното увеличение на разходите, свързани със застаряването на населението, с около 5 процентни пункта от БВП до 2070 г., което е значително по-високо от средното за ЕС равнище от 1,4 процентни пункта. Очаква се текущата пенсионна реформа да намали прогнозираното увеличение на разходите за пенсии с 1,6 процентни пункта между 2024 г. и 2070 г. Белгия обаче ще остане една от държавите с най-високи публични разходи за дългосрочни грижи в ЕС, възлизащи на 2,3 % от БВП през 2022 г. (средно за ЕС 1,7 %). Предвижда се до 2070 г. разходите за дългосрочни грижи да нараснат с 1,7 процентни пункта от БВП, при средно нарастване за ЕС от 0,8 процентни пункта, което ще допринесе за увеличаване на рисковете за дългосрочната фискална устойчивост в Белгия. Наличните данните сочат, че в Брюксел и Валония се наблюдава голям дял на лицата, които живеят в заведения за здравни грижи и настаняване, но не се нуждаят от грижи или се нуждаят от грижи в минимална степен, въпреки че този брой намалява през последното десетилетие. Регионите предприемат мерки, за да направят използването на различните места за полагане на грижи по-ефективно от гледна точка на разходите, но повечето мерки са ограничени по обхват или са на ранен етап. Това предполага възможност за по-нататъшно подобряване на разходната ефективност на грижите, включително чрез засилване на мерките за възпиране на прекомерното използване на резидентни грижи и подобряване на услугите в общността.

(20) Систематичното, съдържателно и навременно участие на местните и регионалните органи, социалните партньори, гражданското общество и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде от съществено значение, за да се гарантира широка ангажираност за успешното изпълнение на инструментите за финансиране на Съюза, както и в контекста на европейския семестър.

(21) Изпълнението на програмите на политиката на сближаване, които включват Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Фонда за справедлив преход (ФСП) и Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), в Белгия напредва добре, особено по отношение на подбора на проекти. Важно е обаче да се увеличат усилията, за да се гарантира бързото изпълнение на избраните проекти, по-специално за да се ускорят разходите на равнището на бенефициерите, като същевременно се увеличи максимално тяхното въздействие на място. В рамките на своите програми по политиката на сближаване Белгия вече предприема действия да повиши конкурентоспособността и растежа. Същевременно Белгия трябва да ускори изпълнението на ФСП, тъй като средствата трябва да бъдат изплатени до края на 2026 г. От съществено значение е да се гарантира, че новите инвестиции, определени от Белгия в нейния междинен преглед на фондовете на политиката на сближаване, по-специално тези, свързани с петте приоритета, установени в Регламента за междинния преглед ([20]), се осъществяват бързо и ефективно.

([19]) Европейска комисия и Комитет за икономическа политика, Доклад за застаряването на населението — 2024 г., на разположение на адрес: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en.

([20]) Регламент (ЕС) 2025/1914 на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2025 г. за изменение на регламенти (ЕС) 2021/1058 и (ЕС) 2021/1056 по отношение на специални мерки за справяне със стратегически предизвикателства в контекста на междинния преглед.

(22) Белгия е изправена пред няколко предизвикателства, свързани с иновациите, бизнес средата, регулаторната и административната тежест и сложност, регулаторните ограничения в сектора на услугите, декарбонизацията на промишлеността и транспорта, внедряването на възобновяеми енергийни източници, субсидиите за изкопаеми горива, качеството на водите и прекомерното отлагане на азот, недостига на работна ръка и несъответствията между търсените и предлаганите умения, интеграцията на групите в неравностойно положение на пазара на труда, образователната система и учителската професия.

(23) Въпреки инициативите за опростяване, предприети от всички равнища на управление, голямата регулаторна тежест и високата степен на административна сложност продължават да влошават бизнес средата в Белгия. Освен това по-систематичното използване на оценките на въздействието и по-добрият достъп до данни биха подобрили качеството на изготвянето на политиките. Административната тежест за предприятията е голяма, особено по отношение на регулирането на заетостта, социалната сигурност и оперативните разходи. Предприятията, които трябва да управляват множество регионални системи или да получат разрешения за стопанска дейност за развитието на своята дейност, са изправени пред значителни ограничения. Разрешенията се обработват от федерални, регионални и местни органи, което прави процеса сложен, фрагментиран и скъпоструващ. Такъв е по-специално случаят с разрешенията за строителство, които оказват отрицателно въздействие върху строителния сектор и водят до недостиг на жилища и забавяния в инфраструктурните проекти. Липсата на ресурси и неефективността на съдебната система, което води до хронично изоставане и бавни процедури, също продължават да представляват предизвикателство за бизнес сектора. Освен това ограниченията в някои регулирани професии остават високи, което би могло да възпрепятства трансграничната стопанска дейност или да създаде пречки за навлизането на предприятия на пазара. Строги разпоредби или други бариери за навлизане на пазара се прилагат и за трансграничното предоставяне на услуги, като например в сектора на търговията на дребно и в енергийния сектор, което може да ограничи конкуренцията.

(24) Белгия е сред държавите в ЕС с най-слаба динамика на бизнеса ([21]). Делът на новите предприятия в Белгия е равен на този в съседните държави, но делът на предприятията с висок растеж (разрастващи се предприятия) е доста под средния за ЕС (0,25 % спрямо 0,79 %). Сред пречките, които възпрепятстват разрастването на белгийските стартиращи предприятия, са високите разходи за труд и обвързаните с размера данъчни облекчения ([22]). Беше констатирано, че субсидията за първо наемане не е ефективна за насърчаване на създаването на устойчиви работни места, а за специалните данъчни характеристики за малките и средните предприятия (МСП) (напр. намалена ставка на корпоративния подоходен данък) беше установено, че насърчават предприемачите да включват и преобразуват трудовите доходи в капиталови доходи („управляващи дружества“). Трудният достъп до финансиране по време на фазата на разрастване също може да попречи на предприятията да се разрастват. Това важи с особена сила, тъй като пазарите за рисков капитал и капитал за разширяване не са широко развити. Хармонизирането на данъчните правила за всички видове инвестиции (включително за инвестиции в недвижими имоти, пенсионни продукти, спестовни сметки, сметки за ценни книжа) би могло да стимулира капиталовите инвестиции.

(25) Въпреки че Белгия се нарежда сред водещите в областта на иновациите в ЕС и има високо равнище на интензивност на НИРД (3,36 % от БВП през 2024 г., сред най-високите в ЕС), белгийската дейност в областта на НИРД е съсредоточена в няколко отрасъла и големи дружества, а редица пречки възпрепятстват иновациите да се разпространят в цялата икономика. Освен това във Валония въздействието на инвестициите в НИРД върху заетостта и икономиката остава ограничено поради фрагментираната подкрепа за бизнеса и недостатъчната икономическа диверсификация, въпреки че някои текущи реформи могат да обърнат тенденцията. Високите нива на данъчни облекчения за НИРД не достигат до предприятията с най-голям потенциал за растеж. За постигането на по-добри резултати в областта на иновациите и устойчивият растеж на производителността е необходимо да се увеличи разпространението на иновациите в различните сектори и предприятия. Прочувания ([23]) показват, че има възможност ефикасността и ефективността на публичната подкрепа за научни изследвания и иновации да се подобрят, по-специално чрез избягване на ефектите на изместване и чрез по-добро разпределяне на ресурсите към предприятия със силен растеж. Освен това ниската степен на професионална мобилност в Белгия, която може да се дължи на фактори като високо заплащане за прослужено време и слаба прозрачност на заплащането, също ограничава разпространението на иновациите в останалата част от икономиката.

([21]) Национална банка на Белгия, Показатели за конкурентоспособност, доклад за 2024 г.

([22]) Bijnens, G. (2025) Reigniting growth: trends and challenges for business dynamism in Belgium. (Рестартиране на растежа: тенденции и предизвикателства за бизнес динамиката в Белгия) Икономически преглед на Националната банка на Белгия.

([23]) ОИСР (2021a) Данъчни стимули за НИРД: Белгия, 2020 г. Schoonackers, R. (2020 г.), Данъчни стимули за НИРД: Ефективни ли са? NBB Economic Review and OECD (2024), OECD Economic Surveys: (Икономически преглед на Националната банка на Белгия и ОИСР (2024 г.), Икономически проучвания на ОИСР: Белгия, 2024 г.

(26) Въпреки че предлагането на електроенергия с ниски въглеродни емисии (ядрена енергия и енергия от възобновяеми източници) продължава да се увеличава, Белгия продължава да бъде силно зависима от вноса на изкопаеми горива (67,1 % от енергийния микс на Белгия). Подобренията на енергийната ефективност през 2024 г. бяха недостатъчни, за да се продължи низходящата тенденция на крайното енергийно потребление в Белгия, наблюдавана от 2019 г. насам. Това се дължи главно на нарастващото потребление на енергия и емисиите в транспортния сектор. Необходими са и по-амбициозни действия на политиката за декарбонизация на сградния фонд, включително социалните жилища, на които се падат 33 % от националното потребление на енергия. Мерките за саниране доведоха до спад в потреблението на енергия в жилищния сектор, но това не беше достатъчно за постигане на дългосрочните цели за саниране.

(27) Високите разходи за електроенергия възпрепятстват по-нататъшната декарбонизация на икономиката, и по-специално на производствения сектор. След приспадане на данъците и налозите ([24]) електроенергията за промишлените отрасли струва почти четири пъти повече на единица от газа, което е едно от най-високите съотношения в ЕС и възпрепятства преминаването от изкопаеми горива към електроенергия. Правителството планира да намали акцизите върху електроенергията, но са необходими ефективни действия на политиката, за да се стимулират промишлените отрасли да преминат към по-чиста енергия. Договорите за разлика в цената на въглеродните емисии и екологосъобразните обществени поръчки биха могли да допринесат за намаляване на риска за инвестициите и допълнително да стимулират промишлените отрасли да се декарбонизират. Насърчаването на практиките на кръговата икономика би могло също така да спомогне за намаляване на търсенето на енергия в промишления сектор и зависимостта от вноса на суровини от критично значение. Освен това инвестирането в енергийна инфраструктура и нисковъглеродни технологии би подпомогнало декарбонизацията на отраслите с висок въглероден интензитет и в които е трудно да се намалят емисиите, по-специално във Валония и Фландрия, включително около пристанище Антверпен, като същевременно се запази конкурентоспособността.

(28) Внедряването на възобновяеми енергийни източници в Белгия, въпреки че достигна рекордните 34,7 % от генерирането на електроенергия през 2025 г., все още е възпрепятствано от недостатъчния капацитет на мрежата, който се превърна в основното предизвикателство в енергийния преход на Белгия. Въпреки че са планирани няколко инфраструктурни проекта за укрепване на електроенергийната мрежа, напредъкът по ключовите връзки е бавен, особено поради застоя при вземането на решения във Валония и проблемите с издаването на разрешения. Ускоряването на модернизирането на мрежовата инфраструктура и на процедурите за издаване на разрешения би насърчило внедряването на възобновяеми енергийни източници. Освен това адаптирането на правните рамки с цел стимулиране на инвестициите в съхранението на електроенергия и реакцията на потреблението и улесняването на споделянето на енергия чрез стимулиране на внедряването на интелигентни измервателни уреди в Брюксел и Валония биха могли да доведат до увеличение на гъвкавостта на потреблението на енергия и до повишаване на енергийната ефективност.

(29) Нарастващото крайно потребление на енергия в Белгия се дължи главно на нарастващото потребление на енергия и емисиите от транспортния сектор, по-специално от секторите на международното въздухоплаване, морския и автомобилния товарен транспорт ([25]). Железопътният транспорт остава недостатъчно привлекателна възможност, както за пътнически, така и за товарни превози, а броят на леките пътнически автомобили непрекъснато се увеличава, което води до високи разходи, предизвикани от задръствания. В последно време делът на електрическите автомобили от общите продажби на автомобили се понижи, вероятно поради липсата на инфраструктура за зареждане във Валония. Ускоряването на подобренията на енергийната ефективност, подкрепата за електрификацията и производството и внедряването на устойчиви горива за секторите на въздухоплаването и мореплаването биха могли да ускорят декарбонизацията на транспортния сектор. Освен това чрез по-диференцирано пътно таксуване за всички видове превозни средства, по-нататъшни инвестиции в обществения транспорт — освен инвестициите, включени в плана за възстановяване и устойчивост на Белгия — и насърчаване на споделеното ползване на автомобили и на активната мобилност транспортът би могъл да стане по-устойчив.

([24]) Данъците и налозите обхващат данъци върху добавената стойност, акцизи, федерални енергийни вноски, офшорна мрежова такса, такси, свързани със сигурността на доставките и механизмите за осигуряване на електрогенериращи мощности, зелени сертификати, налози за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, такси за задължения за обществени услуги, налози за подкрепа на енергията от възобновяеми източници, финансиране за социална тарифа, разходи за задължение за енергийната ефективност.

([25]) Транспортът в ЕС в цифри: Statistical pocketbook („Статистически наръчник“), 2024 г.

(30) Според изчисленията на белгийските органи ([26]) федералните преки субсидии за изкопаеми горива възлизаха на 2,4 % от БВП през 2022 г. и за много от тях не е планирано постепенно премахване преди 2030 г. По-специално субсидиите за изкопаеми горива, които не са насочени нито към енергийната бедност по целенасочен начин, нито към истинските опасения за енергийната сигурност, възпрепятстват електрификацията и не са от решаващо значение за конкурентоспособността на промишлеността, биха могли да се смятат за приоритет на постепенното премахване. Субсидиите за изкопаеми горива, като например намалени акцизи върху професионалното дизелово гориво, карти за гориво на предприятията и намален ДДС върху бензина, са икономически неефективни и затвърждават зависимостта от изкопаеми горива. Намалените акцизи върху мазута и газа намаляват разходите за тях в сравнение с електроенергията, което възпрепятства преминаването към по-екологосъобразни отоплителни системи и възпрепятства енергийното саниране на сградите. Белгия рискува да не успее да постигне целите си за саниране и енергийна ефективност за 2030 г., а повишаването на инвестициите в енергийно саниране и допълването на инвестициите с реформи на политиката, които да пренасочат стимулите към енергийно саниране и нисковъглеродни решения за отопление — като при това се запазва равенството — биха спомогнали за ускоряване на енергийния преход. Въпреки че беше обявено преминаване от акцизи върху електроенергията към акцизи върху изкопаеми горива за домакинствата, не е сигурно дали това преминаване ще бъде достатъчно, за да се променят относителните цени на електроенергията и изкопаемите горива достатъчно бързо, за да се постигнат целите за 2030 г.

(31) Качеството на водата и влошаването на състоянието на природата са предизвикателства, тъй като повечето водни басейни в Белгия са засегнати от дифузни източници на замърсяване. Интензивното селско стопанство, по-специално животновъдството, отделя големи количества замърсители на въздуха, почвата и водата. Въпреки предприетите мерки производството на електроенергия, металургичният сектор и производството на химикали също причиняват замърсяване. Намаляващите нива на биоразнообразие излагат на риск икономически сектори, които са силно зависими от екосистемните услуги. Природосъобразните решения са ключови за изграждането на устойчивост спрямо изменението на климата и за защита на икономиката от въздействието на крайно неблагоприятни метеорологични явления. Въпреки че фламандското правителство прие ревизирана седма програма за действие относно нитратите, необходими са допълнителни действия за намаляване на прекомерното отлагане на азот и за подпомагане на по-устойчивото земеделие.

(32) В Белгия равнището на заетост е ниско (72,8 % спрямо 76,1 % средно за ЕС), а равнищата на заетост се различават значително в отделните региони. Слабо е участието на пазара на труда на групите в неравностойно положение, т.е. хората с мигрантски произход, хората с ниско ниво на образование, възрастните хора и хората с увреждания През 2025 г. Белгия прие важни реформи на пазара на труда, включително ограничаване на продължителността на обезщетенията за безработица до две години. Тяхното въздействие обаче ще зависи от ефективността на съпътстващите политики за активизиране. Освен това има възможност за подобряване на ефективността на мерките за подпомагане на интегрирането на групите в неравностойно положение на пазара на труда и за подобряване на ефикасността на регионалните публични служби по заетостта. Това следва също така да спомогне за решаване на проблема с високия процент на лицата в домакинства с много нисък интензитет на икономическа активност и за преодоляване на различията в резултатите на пазара на труда в различните региони и групи. В същото време, въпреки че постоянно намалява през 2025 г., процентът на свободните работни места в Белгия остава твърдо над средния за ЕС (3,8 % спрямо 2,1 % през 2025 г.). Недостигът на работна ръка и умения продължава да бъде особено голям в сектора на услугите, както и в професионалните, научните и техническите сектори и в сектори като здравеопазването, строителството и ИКТ, като всички те са важни за бъдещата конкурентоспособност, включително екологичния и цифровия преход. Повишаването на квалификацията и преквалификацията биха могли да намалят несъответствията между търсените и предлаганите умения, но участието на възрастните в образованието или обучението е слабо (AES: 34,9 % през 2022 г.; ЕС: 39,5 %), по-специално в групите в неравностойно положение.

(33) С оглед на решаващата роля на човешкия капитал за повишаване на конкурентоспособността и стратегическата автономност на Съюза, през 2026 г. Съветът препоръча на държавите членки да предприемат действия за спешно справяне със структурните предизвикателства, свързани с човешкия капитал, в областта на уменията и образованието, които възпрепятстват конкурентоспособността. Специфичните за държавата препоръки за 2026 г., отправени към Белгия, могат да допринесат за изпълнението на препоръката на Съвета относно човешкия капитал в Съюза.

([26]) Федерална публична служба по финансите, 2024 г., Инвентаризация на федералните субсидии за изкопаеми горива.

(34) Международните оценки показват, че образователните резултати на децата и младите хора по основни умения (грамотност, математика и природни науки) и в трите общности (фламандска, френска и немска) намаляват в дългосрочен план. Въпреки че фламандската и френската общност провеждат широкомащабни реформи на учебните програми, насочени към основните умения, продължават да съществуват пропуски в образованието, свързани със социално-икономическия и миграционния статут, които се изострят от ранното насочване в различни образователни направления и повтарянето на класове. Увеличаването на ученето в процеса на работа би могло да подобри съответствието на професионалното образование и обучение със средна степен на професионална квалификация (ПОО) с нуждите на пазара на труда. Увеличаването на броя на записаните студенти в областта на науките, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ) и информационните и комуникационните технологии (ИКТ) на всички равнища, по-специално на жените студенти, би могло да допринесе за задоволяване на търсенето на пазара на труда. Прилагат се мерки за справяне с недостига на учители, но преподавателите в Белгия продължават да изпитват затруднения да участват в ефикасно професионално обучение и да се чувстват подценени от обществото. Публичните разходи за образование са едни от най-високите в ЕС, като представляват 4,4 % от БВП за предучилищното, началното и средното образование. Това може да е свързано с по-ниските съотношения между учениците и учителите във всяка общност и със сравнително по-високия процент на повтаряне на учебната степен и относително по-краткото законоустановено време за преподаване. ([27]) Справянето със сегментацията на образователната система може да повиши ефективността на разходите и да предостави отговор на структурните предизвикателства.

(35) С оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките на държавите членки от еврозоната и колективния им принос за функционирането на Икономическия и паричен съюз, през 2026 г. Съветът препоръча на държавите членки от еврозоната да предприемат действия, включително чрез своите ПВУ, за да изпълнят препоръката относно икономическата политика на еврозоната за 2026 г. За Белгия препоръка 1 спомага за изпълнението на първата и втората препоръка относно еврозоната, препоръка 2 спомага за изпълнението на четвъртата препоръка относно еврозоната, препоръка 3 спомага за изпълнението на седмата и деветата препоръка относно еврозоната, препоръка 4 спомага за изпълнението на седмата препоръка относно еврозоната, а препоръка 5 спомага за изпълнението на петата препоръка относно еврозоната.

ПРЕПОРЪЧВА на Белгия да предприеме през 2026 и 2027 г. следните действия:

1. Да се придържа към максималните темпове на растеж на нетните разходи, препоръчани от Съвета на 20 юни 2025 г. с оглед на прекратяването на съществуващия прекомерен дефицит, като същевременно използва гъвкавостта, предоставена от националната клауза за дерогация, задействана от Съвета. Да увеличи общите разходи и готовност в областта на отбраната и сигурността, като същевременно гарантира устойчивостта на обслужването на дълга и ефективността на разходите и постепенно адаптира бюджета, за да поддържа структурно по-високи разходи за отбрана. Да гарантира, че мерките, предприети за смекчаване на въздействието на покачването на цените на енергията, са временни и насочени към защита на уязвимите домакинства или към задоволяване на нуждите на енергоемките предприятия, запазват стимулите за икономии на енергия, и че фискалните разходи за тези мерки са съвместими с поетите ангажименти по фискалната рамка на ЕС. Да продължава да изпълнява набора от реформи и инвестиции, които са в основата на удължения период на корекция, както беше препоръчано от Съвета на 20 юни 2025 г. Да подобри ефективността на публичните разходи, да рационализира правителствените структури и да засили междуфедералната координация. Да подобри ефективността на разходите за системата за дългосрочни грижи, като същевременно достъпът до грижи и услуги се запази на достъпна цена.

2. Да осигури непрекъснатост на реформите и инвестициите, осъществявани в рамките на Механизма за възстановяване и устойчивост. Да увеличи съществено усилията за изпълнение на програмите на политиката на сближаване, като се основава, когато е целесъобразно, на преразпределението към стратегическите приоритети, одобрени в контекста на междинния преглед и на възможностите за гъвкавост, предоставени в рамката на политиката на сближаване.

3. Да опрости и подобри регулирането, да намали административната тежест, включително чрез рационализиране на процедурите за издаване на разрешения и чрез премахване на регулаторните пречки в областта на услугите, за да се подобрят бизнес средата и бизнес динамиката, като същевременно се преодолеят регионалните предизвекателства. Да увеличи разпространението на иновациите, като насочи публична подкрепа за НИРД към предприятията с най-голям потенциал за растеж и като насърчава професионалната мобилност на работниците и улеснява достъпа до финансиране за разрастващите се предприятия.

([27]) ОИСР (2024 г.), *Education at a Glance 2024: OECD Indicators* („Поглед върху образованието за 2024 г.: показатели на ОИСР“), OECD Publishing, Париж, How much time do teachers spend teaching and working?:Education at a Glance 2024 | OECD („Колко време прекарват учителите в преподаване и работа?: Поглед върху образованието за 2024 г., ОИСР“).

4. Да намали общата зависимост от изкопаеми горива, включително като ускори подобренията в сферата на енергийната ефективност на сградите, както и като предостави допълнителни стимули за декарбонизация в сектора на промишлеността. Да предприеме мерки за увеличаване на използването и предлагането на устойчив транспорт и за справяне със задръстванията по пътищата. Да ускори модернизирането на мрежовата инфраструктура и внедряването на енергия от възобновяеми източници чрез по-нататъшно опростяване на процедурите за издаване на разрешения, като същевременно се преодоляват регионалните предизвикателства, и да насърчава гъвкавостта на потреблението и съхранението на енергия. Да премахне постепенно субсидиите за изкопаеми горива, най-вече в секторите транспорт и отопление, включително като пренасочи акцизите от електроенергията към изкопаемите горива. Да предприеме допълнителни действия за устойчиво селско стопанство, като подобри качеството на водата и като намали прекомерното отлагане на азот.

5. Да преодолее недостига на работна ръка и несъответствията между уменията и потребностите. Да засили ефективността и целенасочеността на активните политики по заетостта с цел по-нататъшно интегриране на групите в неравностойно положение на пазара на труда и преодоляване на регионалните различия. Да подобри производителността и равенството на системите за образование и обучение и да повиши тяхната пригодност за пазара на труда, по-специално в областта на ИКТ и НТИМ. Да продължи реформите за укрепване на учителската професия, като разработи по-гъвкави и привлекателни възможности за кариерно развитие и обучение за учители.

Съставено в Брюксел на 10 юли 2026 година.

За Съвета

Председател

S. HARRIS